

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Ethica Epistolaris Seu Epistolae Morales Ad usum
familiarem Vario Argvmento Scriptæ**

Pexenfelder, Michael

Dilingae, 1686

III. Lucio Severo, an ejus filio Hilarino, adolescenti ingenuo, addiscenda sit
Musica.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69435](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69435)

III.

LUCIO SEVERO

Salutem.

An filio Hilarino, adolescenti ingenuo, addiscenda sit Musica.

CONSULIS me de filio tuo Hilarino, vir amicissime, decennium ætatis nondum egresso, an videatur Musicam docendus, sive eam quæ fidibus constat, sive quæ voce utitur; quam canoram & liquidam asseris esse puero, digitos celeres & flexiles, indolem cuiusvis artis capacem, & canendi cupidam, id quod sæpius cantillando & modulando satis ostendat. Interrogatos à te viros quosdam prudentes, dissuasisse, quòd ingenium puerile sit mólle, nec diversis curis fatigandum; memoriam haud confundendam, tempus litterarum studiis non decerpendum; nam juxta tritum verbum:

Pluribus intentus, minor est ad singula sensus.

Et communi adagio: Qui duos insequitur lepores neutrum capit. Adhoc experienciâ constare, quòd Cantores proniores sint ad levitates,

tates, abutantur otio, nec gravioribus se occupationibus applicari sinant; distrahi hoc studio immaturos animos, nec aliam plerumque laudem mereri, quàm ut dicatur: *Vox est prætereaque nihil.* Et hæc ipsa vox, quàm facile raucescit, fastidium delicatioribus artibus adfert, & pro plausu ludibrium refert. Adde, quòd in Musicis soleant se exercere plebeio genere orti, quibus sustentationis subsidium inde petitur. Equidem citharædi & Cantores ridiculè traducuntur passim a Poëtis, inter quos Ovidius:

Enervant animos citharæ, cantusq; lyrae

Et vox, & numeris brachia mota sub

Hinc præmaturè isti homunculi, quos criticos Jopas quidam ex Marone vocat, assuescunt noctu plateas obire, fenestras & fores excantare, artem lenoniam exercere, amasias invitare. Vis testem? Augustinum audi lib.
 " de decem chordis. Quid prodest, inquit, de-
 " lectari canticis, ad tempus dulcibus, in po-
 " sterum amaris? Talibus enim turpitudini-
 " bus cantionum enervantur illecti animi, &
 " decidunt à virtute, & cum magna amari-
 " tudine digerunt, quod cum magna dulce-
 " dine biberunt. Et D. Heronymus ad Fu-
 " ri. Cantor pellatur ut, noxius; fidicinas,

psal-

psaltrias, & istiusmodi chorum diaboli, »
quasi mortifera Sirenum carmina, pro- »
turbate ex ædibus vestris. Hæc illi, »
ut scribis, aliâque plura contra Musicam,
Ego tamen nec filius Prophetarum, nec
in choro psallentium numeror, id ta-
men, quod de arte canendi sentio, sincerè
tibi aperiam. Verum est, non deesse suos
Cantoribus nævos (quis enim non patitur
manes suos?) & sæpius amatorijs modulis,
lascivis cantilenis castas aures, animosque
vulnerari; hoc autem non tam arti Musicæ
(quod etiam alijs honestis disciplinis con-
tingit) quàm malitiæ hominum, eâ abuten-
tium, est imputandum. Aliter lyram *Achil-
les*, aliter *Paris* tractavit; ille fortia heroum
facta cecinit; hic molles amores cantavit;
ille iracundiam harmonicis modulis sedavit;
iste raptæ per vim *Helenæ* epithalamium
fracta voce, & argutis digitis celebravit: illi
sua cithara pro classico fuit, quo seipsum he-
roico concentu in hostem incitavit: hic im-
bellem dexteram magis etiam effeminavit
pectendis molliter fidibus: illius Instructor
in Musicis *Chiron* fuit Centaurus, telo mi-
nax & arcu; hunc pulchra *Venus* ad choreas
canere docuit; cuius lyra eum *Alexandro M.*

tanquam monumentum antiquitatis, oblat
fuisse, eam tanquam fortiore manu, ind
gnam, rejecit. Plurimum igitur refert, qua
lis sit, qui canit, quodque canendi argumen
tum tractet. David, etiamnum puer inter
vium balatus, ad modulos cantavit, ejusque
magisterium artis è cœlo hausit; potent
carminis tartareum hospitem è pectore Re
gis Saulis ejecit, eique malaciam mentis re
stituit: quid præclarius potest pro Musica ad
ferri? Præstantiam canendi ut suis Veter
laudibus efferrent, Amphionem finxerunt
saxa cantu moventem, ut ultrò in coagme
tationem & constructionem mænium Theba
rum coirent; Arioni modulis ludenti del
phinus se substravit, à quo inter obstante
fluctus in portum efferretur: de Orpheo Ho
ratijs lib. 3. Ode 11.

*Tu potes Tigres, comitésque silvas
Ducere, & rivos celeres morari:
Cessit immanis tibi blandienti*

Janitor aula.

Unde lyram ejus inter astra suspenderunt.
Sed quid fabulas pro encomio Musicæ addu
co, cum abundè suppetant historiæ, quibus
scientia canendi commendetur? Tullius,
“ gravissimus auctor, 1. Tuscul. Summam,
in

inquit, eruditionem & animorum institu-
tionem longè præclaram esse in nervo-
rum vocúmque cantibus sitam, à Græcis
ferè semper creditum est. Hinc legimus
Epaminondam Græciæ Principem fidibus
præstantissimè cecinisse. Socrates, quò nul-
lus Philosophorum gravior existimatus est,
atque sanctior, senex didicit fidibus ludere.
Themistocles, quòd in epulis recusâset ly-
ram sumere, indoctior habitus est. Lycur-
gus, quamvis durissimas leges Lacedæmo-
nijs suis injungeret, Musicæ tamen stu-
dium est amplexatus. Pythagoras, & qui
deinceps studia consecrati sunt eadem,
mundum ipsum non citra musicas ratio-
nes concinnatum, coaptatúmque docue-
runt. Plato gentibus contributam putat
Musicam, ut, quod animæ consonantiam
turbat & harmoniam, hujusce voluptatis
delinimento sedetur, atque in ordinem re-
digatur; Musica mores instruit, ac mollit
irarum ardores, quod vel Homericus Achil-
les abundè significat. Hæc Cicero: quid di-
fertius, quid gravius? Validius vis argu-
mentum contra osores Musicæ? accipe. Quid
si, vocante DEO ad Sacerdotium aut Religio-
sam familiam, Hilarinum tuum, eò deni-

que is evadat, ut Officia ei divina, solennior
ritu sint cantu celebranda, decantandi hym
ni, modulandi psalmi, pro dignitate sacra
tiora Myſteria ad musicos numeros obeunda
quid tunc faciet filius tuus, imperitus mo
dulaminis? an hoc ad honestatem familiae,
ad decentiam muneris suscepti; Si anser inter
colores, si Arcadicus asellus inter Cantores
ruditu suo turbat musicam, & se ridendum
etiam in templo propinet? Ubi præceptum
Apostoli, *docentes & commonentes vosmet
ipsos psalmis, hymnis & canticis spirituali
bus.* Coloss. 3. 16. ubi Jessæi Vatis monitum
*Pfallite DEO nostro, pfallite: Regi nostro psal
lite, pfallite sapienter.* Psal. 46. id est, deco
rè, piè, & ad affectum. Cantum certè Eccle
siasticum tanti D. Augustinus fecit. ut lib. 10.
Confess. c. 33. fateatur, se illo modulamine
ad dulces lacrimas permotum fuisse. Dices;
Quid si meus filius nec symphoniacum in
mensis, nec in templis agat, ei que non con
veniat, quod Horatius de lyra canit, *Lib. 3.
Ode 11.*

-- -- *Túque Testudo*

Divitum mensis, & amica templis.

Quis tum usus erit Musicæ? Respondeo;
Nec utilitate, nec voluptate caret, Musicæ
gna.

gnarum esse. Quid enim? an non jucundum sit, dijudicare nōsse, num inter se conveniant & concordent fides, fistulæ, voces? an non delectabile sit, posse discernere, quid distet Apolline Marsyas? An non magni quoque Cæsares nostra ætate majestatem suam ad artificium Musicæ demiserunt? modulos composuerunt, & Musarum Choris in certamen dederunt? Sed quid ego hæc pluribus prosequor? Musica apud omnes gentes semper in honore est habita, & ad animorum oblectationem, curarum abstersionem, laboris levamen, virium refocillationem, affectionum moderationem, divinarum laudum celebrationem est adhibita. Musicus concensus seria jucundis temperat, convivas exhilarat, lites & rixas sedat, sermones lascivos & obtreñtorios dispellit, mentem ad intermissa studia alacriorem reddit. Et

Hoc est, cur cantet vincētus quoque compede fossor,

Indocili numero cūm grave mollit opus.

Hoc est, cur Pythagorei Philosophi, ad lenem & perturbationibus vacuum se somnum composituri, modulamen præmiserunt; hoc est, cur dicat Ecclesiasticus c. 40. *Vinum & Musica latificant cor, tristēsque à fronte nebulas*

B 5

bular

bulas repellunt, serenitatem animo inducunt. Sat longam claudio epistolam, & cum memorato Siracide addo: *Non impediās misericordiam*, Eccli. c. 32. Vale, & filium Hilari-
num, hilaritatem nomine & indole præferentem, naturæ genium sequi permitte.

IV.

AUGUSTINO MONTANO

Adolescenti,

Nōsse bonos, vitare malos.

VEteris cujusdam Philosophi, nomine Apollonij Thyanæi, votum erat: *Nōsse bonos, vitare malos*: quò indicaret, quantum intersit, probæ an pravæ Societati adjunctum esse; nam vulgari versiculo:

Noscitur ex Socio, qui non cognoscitur ex se.
Quod te præsentem monui, id repeto per epistolam: *Fuge malos, sequere bonos*; hic est juventutis scopulus; hic lapsus & ruina. Per se infirma hæc ætas est, & proclivis in vitium; ad hoc si accedat perversorum hominum impulsus, quid exspectes, nisi præcipientem casum? Tibi præsertim metuo ab hac
vora-